

**Commissio reuerendissimi in christo patris et dñi domini Johannis abbatis
Cistercij sacre theologie professoris eximij. Totius ordinis cistercij generalis
reformatoris. cum plenaria generalis capituli potestate. de missalibus ac bre-
uiarijs ordinis imprimendis.**

Rater Johannes Abbas Cistercij In Babiloneñ dio-
cesis Totius ordinis cistercij et capituli generalis plenaria fungēs potestate Vene-
rabili et in christo nobis precarissimo Coabbati nostro monasterij de pomerio alias
Bongart Argentineñ dioecesis fidelis diligētie ac studiosi laboris in dño fructus cōsequi salu-
tares. Cum inter cetera nostri sacri ordinis decus honorē et gloriā magnifice extollentia pre-
cipuū olim fuerit vniūformitas in diuinis officijs ceterisq; ceremonijs et obseruantijs que a
primeua ordinis institutione semp tam studiose obseruata est a sanctis patribus vt singule p-
sonę ipsius ordinis p diuersa mūdi climata longe lateq; diffusi q̄q; diuersarū nationū lingua-
rum et morū. In cantu tamē lectiōibus orōnibus necnō inclinatioib; prosternatioib; omni-
busq; alijs ceremonijs et obseruatijs. tā in diuino cultu q̄ alijs exercitijs ita vno modo semp
per se gererēt vbiq; vt quasi in vna domo simul nutriti et educati viderētur. Sicq; verificatū
fuerit inter eos illud p̄phete regij. Qui habitare facit vnius moris in domo Et inter se dice-
re potuissent. In domo dñi ambulauim⁹ cum cōsensu. Que quidē vniūformitas vt ita semp
teneri posset sine omni diuersitate incōcussa. non incōgrue ordinatū est in carta caritatis ac
alijs statutis ordinis vt libri omnes cā missarū horarū canonicarū ac vsuū filies vbiq; haberen-
tur omnesq; scriberētur iuxta exēplaria eorū que in nouo monasterio hoc est in cistercio existūt
Ad q̄dū factū est fuit dicta vniūformitas p totū ordinē vbiq; terrarū obseruata. Ipseq; or-
do noster cistercij floruit in ecclesia militate. Vt quia sancti patres per successum temporis
in diuinis officijs magis ac magis p̄ficiendis et ad debitū ordinē reducēdis. nūc hoc nūc alia
in generalib; capitul; statuerūt et ordinauerūt put vel ad cōformādū se ordinatioib; et institu-
tis sanctissime sedis aplice vel ad aliquē sanctū singulariter venerādū seu etiā alia quacūq; cā
rōnabili monēte sibi visum fuerat expedire q̄ tñ statuta et ordinatioes ppter negligentā veni-
endi ad generale capitulū nō semp fuerūt ad omnia hincinde p monasteria ordinis delata
neq; in libris eorū cōscripta. vnde illa maxima in ordine cōfusio et diuersitas exorta est vt pe-
ne vix duo monasteria repiantur que eadē in oib; obseruēt. Quic igit cōfusiōi et diuersitati
quantū ex alto nobis cōceditur obuiare et ipm ordinē ad primeuā vniūformitatē reducere cupi-
entes vocatis nobiscū nōnullis de venerabilib; coabbatib; nostris ac alijs religiosis fratrib;
in talib; magis exptis eorū vnanimi cōsilio p̄habito oēs et singulos diuinorū officiorū tam mis-
sarum q̄ horarū canonicarū libros iuxta statuta et diffinitioes ipsius ordinis antiq̄s et nouas in
monasterio nostro emēdari fecim⁹ et ad debitū ordinem redigi cū rubricis et canonib; suis sin-
gula suis in locis quo inueniri melius ac facilius possent collocādo Quorū librorū vt exempla-
ria ad diuersas mūdi partes cōuenienti⁹ deuehi valeāt ad p̄dictā vniūformitatem in ordine re-
pandā vobis de cuius prudentia discretiōe ac in talib; expientia ad plenū p̄fidim⁹ in domino
breui tenore p̄sentii cōmittēdo mādā in virtute salutatis obedientie nichilomin⁹ districte
p̄cipiendo q̄tinus missale p nos nup correctū et emendatū ac in debitū et p̄pendiosum ordi-
nem redactū cū rubricis et canonib; suis necnō breuiariū cū psalterio iuxta nrām correctionē
vobis traditā diligenter imp̄mi faciatis atq; p diuersa orō. monasteria in singulis mūdi p̄tib;
ad que vobis accessus patuerit deferatis aut deferri disponat Mandātes oib; singulis abba-
tib; abbatissis priorib; p̄orissis ac alijs monasteriorū orō. vtriusq; sexus rectorib; seu rectricib;
his vbiq; cōstitutis quatin⁹ p̄mōi missalia breuiaria ac psalteria sibi in monasterijs suis cō-
parent atq; p ea cetera corrigāt et iuxta formā in eis traditā missarū solennia ac cetera diuini
cultus officia legere et decātare studeāt deinceps. Datū Cistercij sub appensiōe sigilli nostri
die tertia mensis Octobris. Anno dñi Millesimoquadringentesimo octuagesimo sexto.

Sequitur dicta commissionis p Reueren-
dum in christo patre : dñm Nicolau abbatē
monasterij de pomerio als Bomgart pdictū

Nos igitur frater Nico-
laus abbas monasterij brē Marie
de pomerio als Bomgart pfati Cisterciē or-
di. Argentinei diocesi. supra noiati Reuerē
dissimi in christo pñs et dñi nostri dñi abba-
tis Cisterciē volētes humiliter obedire mādar-
ut tenemur. Dñs missale diligēter corre-
ctū et emēdatū put potuim⁹ impmī fecim⁹
iuxta formā exēplar. p dictū Reuerēdissimū
dñm nostrū cisterciē nobis traditi. Et autē
in eo cōtenta facili⁹ inueniri valeāt. tabulā
hāc breuē pmisim⁹. qua etiā apparet q̄ et qñ
ta in eodē missali. que in alijs missalib⁹ ordi-
nis vix aut nunq̄ inueniuntur. ordinatissime
sint congesta.

Ordo presentis libri.

En primis ponit kalēdariū in q̄ sunt oīa
festa scōz q̄ in ordine celebrari p̄sueuerūt
vbi etiā repit qñ. xij. lectōes. vñ cōmēoratiō so-
la qñ etiā missa vna. l. due decātarī debāt. et
qñ sermo in caplo habeat.

Secundo posita est tabula multū vtilis et cō-
pendiosa. In q̄ inueniuntur ānis singul⁹ epaci-
te lēe tabulares cōcurrētes Interuallū a na-
tuitate vsq̄ ad. xl. cū septimanis et dieb⁹ su-
p̄fluis et oīa festa mobilia p ordinē. et multa
alia put in eadē tabula et cō. canone. qui in fi-
ne kalēdarij subiūgit plen⁹ apparet. q̄ tñ. ta-
bula in medio kalēdarij interposita est q̄ti-
n⁹ i eodē folio imp̄ssa lince sibi meli⁹ p̄cordet.

Tercio ponitur nōnulli Canonēs qñ vi-
delicet gloria in excelsis et credo in ordine vi-
catur et de collectis et missis ac alijs silibus
scitu necessarijs atq̄ dignis.

Quarto sequit exorcism⁹ et bñdictō aque
in diebus dñicis fieri solita.

Sequit de hinc missale de tpe cōpletū in
dieb⁹ dñicis et p̄uatis vsq̄ ad dñicā trinitatē
exclusiue vbi etiā repiunt bñdictōes fieri
cōsueute suis in locis vt in die palmarū bñdic-
tio ramorū. et ignis in vigilia pasche.

Deinde sequuntur qdā notabilia remedia
negligētiarū que in missa aliqñ occurrūt. Ibi
dēq̄ repies glia in excelsis et credo in vñ dñi
Postmodū sequit p̄fatōes sp̄ales de singu-
lis festiuitatib⁹ a festo natal⁹ xpī incipiēdo Iux-
ta quas etiā inuenies cōicātes et siq̄ alia in
fra actōez illa die in missa dici soleant.

Debinc p̄fatio generalis cū canone. sub-

iungitur put in ordine dici cōsueuit.

Post canonē. qz spaciū mālerat vacuū Iu-
lertus est mod⁹ p̄parādi se ad missam cū ofo-
ne sancti ambrosij. Sume sacerdos ac q̄bus
dñs alijs plimū deuotis.

Subiūgunt de hinc bñdictōes vini i die
sci Johānis euāgelisse. i nōnullis puictis fie-
ri solite. et bñdictōes agni paschalis ac cetera
rū carniū. casei et ouorū et similiū q̄ in die pa-
sche consecrari cōsueuerunt.

Deinde missale de tpe incipiēdo ab officijs
scē trinitatis et corpus xpī p dñicas singulas
vsq̄ ad aduētū dñi p̄tinuat. Incipit de p̄
missale de scis in q̄ ponit singlorū scōz officia
singula. put a scis p̄tib⁹ in ordine istituta fue-
rūt Incipiendo a natali brī stephani p̄thomar-
tiris atq̄ ordine q̄ in kalēdario ponit p totū
annū p̄tinuādo.

Sciēdū tñ qz in missa
lib⁹ ordis antiq̄s cōit ponit p̄sueuerūt officia i
tegra de scis singulis p̄pter qd missalia h̄mōi
lōga plimū ac dispēdiosa fuerūt qd vitare
volētes nōnulli sc̄ptores nūc h̄c nūc alia cer-
tis in officijs detrūcarūt et ad aliorū scōz offi-
cia vbi h̄c eadē habebāt remiserūt. sed hoc ip̄s
multis videbat min⁹ pueniēs eo qd difficile
erat sic detrūcata alibi requirere cū ap̄d p̄teros
qz sepi⁹ fuerit dubiū an officiū illi⁹ sancti vbi
illud requirendū erat in missali p̄cederet vñ
sequeretur. Ea de re ex p̄uido cōsilio p̄fati reuerē
dissimi dñi nri Cisterciē. et aliorū pat̄z ordia
tū ē in hoc missali cōe sanctorū imēdiate post
missale de scis. In quo quidē cōi primo de
ap̄lis et euāgelistis debinc de vno marty-
re p̄tifice et non pontifice. Postmodum
de pluribus martyrib⁹. demum de p̄fessorib⁹
et virginib⁹ habent p ordinē. in primis oēs
introitus debinc collecte cū suis secretis et
cōplendis. postmodum ep̄le gradualia allā
euāgelia ac demū offertoria et cōmunia q̄ de
talib⁹ sanctis cōiter dicunt.

In missali itaq̄ sc̄torū. si q̄ sc̄ti p̄p̄riū et sin-
gulare habēt officiū id suo in loco plenarie
h̄t. Si vero aliq̄ h̄nt p̄pria et aliq̄ cū alijs cō-
munia ea que p̄pria sūt i loco suo silt ponit
q̄ vero cōia ad cōe sc̄torū remittunt.

Porro sc̄ti q̄ nil p̄p̄riū h̄nt totū h̄nt cōe cū
alijs suo in loco singula signant. in cōi autē
requiri mandant.

Post missale sc̄torū ponit officiū de dedicati-
one ecclesie.

Demū sequunt missē p̄uate siue pecu-
liares de diuersis. put in quadaz tabula q̄ in
fine libri ponit p ordinem designant.

Quibus rite per ordinem sic dispositis
in dei noīe finis huic operi imp̄net